МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ, ІСТОРІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

ВПЛИВ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ НА ПСИХОЛОГІЧНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ ЖІНОК

Кваліфікаційна робота (проєкт)
на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконав: здобувачка Спеціальності 053 Психологія
Освітньо-професійної програми Психологія
4 курсу, денної форми навчання
Софія БЕЛЕНЧУК
Керівник: к. психол. н., доцентка
Наталія ТАВРОВЕЦЬКА
Рецензент: докторка психологічних наук, професорка, завідувачка кафедри загальної та практичної психології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка
Ліана ОНУФРІЄВА

Івано-Франківськ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП..... 3

РОЗДІЛ 1. 4

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АСПЕКТУ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ ТА ШКАЛИ РІФА..... 6

1.1 Визначення та характеристики гендерних стереотипів. 6

1.2 Значення психологічного благополуччя та визначення методики його дослідження..... 9

РОЗДІЛ 2. 15

АНАЛІЗ ВПЛИВУ СТАТІ І ГЕНДЕРНОЇ РОЛІ НА ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗДОРОВ'Я ЖІНКИ..... 15

2.1 Вплив гендерних стереотипів на здоров'я 15

2.2 Гендерні стереотипи та їх вплив на людські емоції і психологічне здоров'я жінок. 21

ВИСНОВКИ 29

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ..... 30

ВСТУП

Актуальність теми гендерних стереотипів та їх впливу на психологічне здоров'я жінок є беззаперечною в контексті сучасного суспільства. Гендерні норми та очікування визначають роль особи у суспільстві, впливаючи на її емоційний стан та загальне психологічне благополуччя. Дослідження гендерних стереотипів та їх впливу на жіноче психологічне здоров'я стає актуальним завдяки постійній зміні ролей жінок у сучасному суспільстві, а також росту усвідомленості важливості гендерної рівності. Отримані результати дослідження дозволяють розширити наукові уявлення про явище гендерного стереотипу та його можливі впливи на якість життя, соціальне становище та психологічне здоров’я сучасних жінок.

Зокрема проводились дослідження яким чином гендерні стереотипи слугують проблемою соціального життя і діяльності жінок як у звичайному житті, так і серед різних інституцій і галузей: у школах, спорті, правоохоронних органах, ЗМІ тощо. Різноманітність даних досліджень вказує на наявність проблеми практично на всіх рівнях нашого суспільства.

Дослідженням даної теми займались О. Ю. Вілкова, К. К. Борщ, М. М. Ляшко, О. І. Ярусевич, О. О. Нежинська, К. В. Шваб, А. С. Головня, О. В. Камінська, А. В. Сизоненко, М. В. Ворона та інші.

Об'єктом дослідження є психологічне здоров'я жінок.

Предметом дослідження є взаємодія між статевою ідентичністю, гендерними ролями та психічним благополуччям жінок.

Метою дослідження є розкриття взаємозв'язку між гендерними стереотипами та психологічним здоров'ям жінок, визначення ключових чинників, які впливають на цей процес, та виявлення можливих стратегій подолання негативного впливу стереотипів.

Завдання дослідження.

1) Провести аналіз серед об'єктів дослідження для визначення ступеня усвідомлення гендерних стереотипів. Це включає оцінку ставлення до соціокультурних норм, що визначають гендерні ролі та очікування, пов'язані з жіночістю.

2) Використовуючи шкалу психологічного благополуччя Ріфф, здійснити докладний аналіз взаємозв'язку між усвідомленням гендерних стереотипів та рівнем психологічного благополуччя у жінок. Визначити, які аспекти психічного здоров’я можуть бути найбільше піддані впливу гендерних стереотипів.

3) Визначити можливі стратегії, які використовують жінки для подолання негативного впливу гендерних стереотипів на психічне здоров’я. Це може включати адаптацію, самосвідоме відхилення від стереотипів та інші підходи, які сприяють збереженню психологічної стійкості.

Методи та методики дослідження: теоретичні методи (аналіз, синтез, моделювання, узагальнення) використовувались з метою вивчення наукової літератури для обґрунтування впливу гендерних стереотипів на психологічне благополуччя жінок; емпіричні методи: методика «Шкала Психологічного Благополуччя» розроблена К. Ріфф, адаптована М. Лепешинським та перекладена С. В. Карскановою, використовується для визначення рівня психологічного благополуччя та аналізу його складових, онлайн-анкетування з врахуванням репрезентативності та узгодженості з цільовою аудиторією, методи статистичної обробки даних задля отримання кількісних результатів та здійснення порівняльного аналізу.

Практичне значення: проєкт включає такі емпіричні результати, які можуть надалі допомогти заглибитись у проблему гендерних стереотипів, їх поширення та впливу на психологічне благополуччя і життєдіяльність жінок різного соціального статусу, віку та зайнятості.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження обговорювалися на засіданні кафедри психології від 31.05.2024 року протокол № 16, представлені у публікації: «Вплив гендерних стереотипів на психологічне благополуччя жінок» Зб. наук праць за матеріалами IX Усеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених, аспірантів та студентів «Соціально-психологічні технології розвитку особистості» (м. Івано-Франківськ, 05 квітня 2024 р.).

Структура роботи включає два розділи, висновки, список використаної літератури.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АСПЕКТУ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ ТА ШКАЛИ РІФА

1.1 Визначення та характеристики гендерних стереотипів

Термінологія та система класифікації гендерних стереотипів виявляють себе як важливі аспекти соціального життя людини у повсякденній реальності. У гендерних взаємин уявлення та очікування щодо осіб однієї статі відрізняються від вимог, пред'явлених до осіб іншої статі. Для вираження цих взаємин часто використовують специфічні терміни та вирази, що різним чином характеризують хлопчиків і дівчат, чоловіків і жінок. Усе це віддзеркалено у конкретних формах суспільної свідомості, а саме в стереотипах.

Зазвичай термін "стереотип" розглядається як конкретна схема чи категорія, на основі якої здійснюється сприйняття та оцінка інформації. Ця схема служить для узагальнення конкретного явища, об'єкта або події, дозволяючи особі діяти або робити оцінку автоматично, без задуму [15].

Термін "соціальний стереотип" вказує на здатність людини узагальнено оцінювати оточуючий світ і служить фундаментом для формування власних висновків та некритичних висновків. Позитивна функція соціальних стереотипів полягає в тому, що, в умовах обмеженої інформації, вони дозволяють швидко реагувати на зміни та прискорюють процеси пізнання.

Проте соціальний стереотип не завжди відображає об'єктивну реальність і часто викликає консервативний вплив, формуючи у людей неточні знання та уявлення, що негативно впливають на міжособистісні взаємодії. Загальною характеристикою таких узагальнень є стереотипізація. За словами Е. Аронсона, "мислити стереотипно - це

означає приписувати ідентичні характеристики будь-якій людині в групі, не звертаючи увагу на реальні відмінності між членами цієї групи" [28].

У повсякденному житті ми регулярно стикаємося з різними формами стереотипів, коли намагаємося описати конкретну особу чи групу осіб за певними "загальними" характеристиками та рисами. Наприклад, висловлення типу "норвези спокійні та розсудливі, італійці експресивні та темпераментні" має свої корені в загальноприйнятих уявленнях про "національний характер". Такі умовлені судження відомі як етнічні стереотипи, які відносяться до уявлень про осіб за їх расовою приналежністю, представників певних професійних груп або осіб з певним соціальним статусом. Наприклад, "особи вищого класу розумніші, ніж особи низького класу", чи "всі лікарі – циніки", тощо [24].

У рамках дослідження О. Курдибахи "Вплив соціальних факторів на розуміння гендерних ролей" було проведено групове опитування з метою визначення уявлень щодо чоловічих та жіночих ролей. Учасники - мешканці Ташкента та Фергани, обох статей, різних вікових груп і рівнів освіти. На запитання "Які асоціації виникають у вас при словах 'чоловік' і 'жінка'?" отримані такі відповіді.

Найчастіше слово "жінка" асоціювалося з обов'язками вдома, материнством, керівництвом господарством, вихованням дітей і так далі. Поняття "чоловік" в більшості випадків асоціювалося з ролями опори сім'ї та джерела фінансування, функціями батька, воїна та захисника, тощо [7]. Цей приклад ілюструє виявлення гендерних стереотипів, які виникають внаслідок різного сприйняття та оцінки якостей і властивостей осіб на підставі їхньої статевої приналежності.

Наприклад, традиційно жінкам часто приписують якості, такі як пасивність, залежність, емоційність, конформність, тоді як чоловікам - активність, незалежність, компетентність, агресивність і т.ін. Очевидно,

що якості маскулінності та фемінності мають протилежні полюси, такі як активність - пасивність, сила - слабкість.

Дослідження Н.А. Нечаєвої підтверджує, що традиційний ідеал жінки включає риси, такі як вірність, відданість, скромність, м'якість, ніжність, терпимість [19]. Подібні висновки зроблені в іншому дослідженні, де більшість учасників надає перевагу якостям, що традиційно асоціюються з чоловіком і жінкою: жінка - м'яка, ніжна, віддана, чоловік - активний, надійний, сильний [5].

Другий клас гендерних стереотипів пов'язаний із закріпленням конкретних соціальних ролей у різних сферах життя, таких як сімейна та професійна. Зазвичай, у цьому контексті жінкам відводять основні ролі у сімейному аспекті (матері, господині, дружини), тоді як чоловікам частіше приписують професійні функції. У межах конкретної сфери, такої як сімейна, розподіл ролей між чоловіком та жінкою може значно відрізнятися.

У дослідженні "Вплив соціальних чинників на уявлення про гендерні ролі," де опитано 300 осіб віком від 18 до 60 років, виявлено значну різноманітність у розподілі сімейних обов'язків між подружжям. Згідно з отриманими даними, "жіночі" обов'язки включали в себе заняття, пов'язані з прибиранням у будинку, готуванням їжі, пранням і прасуванням білизни, а також миттям посуду. З іншого боку, чоловічі функції у сім'ї включали заробіток коштів, проведення ремонтних робіт вдома та вивезення сміття.

Традиційні уявлення про ролі чоловіка і жінки в сім'ї також підтверджують висловлювання, що "основне призначення жінки - виконувати роль відмінної дружини та матері" та "чоловік - основний годувальник і голова родини." Висловлювання учасників групових інтерв'ю продемонстрували, що жінкам частіше відводиться роль хранительки сімейного вогнища, яка "зберігає єдність сім'ї" та "створює

позитивну атмосферу вдома," тоді як чоловік виконує роль "опори сім'ї," що має, в основному, керівницький характер.

Розважальні ролі частіше приписуються чоловікам, включаючи спілкування з друзями, відпочинок на дивані, перегляд ТБ, риболовлю, футбол і інше. Результати дослідження з вивчення шкільних підручників підтверджують, що чоловічі персонажі частіше зображуються в ситуаціях відпочинку, ніж жіночі.

Третя категорія гендерних стереотипів відображає відмінності у заняттях певними видами праці між чоловіками та жінками. Чоловікам часто приписують інструментальні професії, які мають технічний або творчий характер, тоді як жінкам притаманна експресивна сфера з виконавчим або обслуговуючим характером. Зокрема, існує загальна уява про "чоловічі" та "жіночі" професії. Чоловічі заняття включають професії архітектора, водія, інженера, механіка тощо, тоді як "жіночі" охоплюють бібліотекаря, вихователькy, вчительку, телефоністку, секретарку тощо.

Ця класифікація гендерних стереотипів, хоча умовна, використовується для спрощення аналізу. Виокремлені категорії гендерних стереотипів тісно пов'язані між собою, і, ймовірно, існують інші види гендерних стереотипів, які можна виділити, використовуючи різні основи для класифікації.

1.2 Значення психологічного благополуччя та визначення методики його дослідження

Психологічне благополуччя є однією з ключових складових якісного життя та ментального здоров'я особистості. У сучасному суспільстві все більше звертається увага на вивчення та розуміння психічного стану людини, яке визначається не лише відсутністю патологій, а й наявністю позитивних аспектів життя. Саме в цьому

контексті методика вимірювання психологічного благополуччя стає невід'ємною частиною психологічних досліджень та практики.

Однією з найбільш визнаних інструментів для вимірювання психологічного благополуччя є шкала Ріфф. Розроблена Карол Ріфф, ця шкала визначається своєрідним підходом до вимірювання, оскільки вона охоплює не лише емоційний стан, а й соціальні та психологічні аспекти, що робить її ефективним інструментом для глибокого вивчення психічного стану особистості [**Error! Reference source not found.**].

У цьому дослідженні ми спробуємо розглянути різні аспекти методики шкали Ріфф, звертаючи увагу на її історію розвитку, структуру, роль у вимірюванні психологічного благополуччя, а також методи застосування у наукових та практичних дослідженнях. Освітлюючи ці питання, ми прагнемо допомогти розуміти сутність і важливість шкали Ріфф як інструменту для дослідження та підвищення психологічного благополуччя підлітків та дорослих.

Розвиток психологічних шкал є важливим етапом у науці про людину, спрямованій на об'єктивне вимірювання різних аспектів її психіки та поведінки. Зрозуміння психічного стану та відчуттів особистості стало можливим завдяки появі психологічних шкал, і їхній розвиток досліджувався протягом кількох століть [**Error! Reference source not found.**].

Перші спроби вимірювання психічних явищ віддзеркалюються в роботах філософів та психологів 19 століття. Наприклад, Френсіс Гальтон, кузен Чарльза Дарвіна, у 1884 році розробив анкету для вимірювання інтелекту, використовуючи концепцію спадковості розуму.

Розвиток тестів та шкал значно активізувався на початку 20 століття. Стенфордський Бінетський тест (1905) став одним з перших універсальних інтелектуальних тестів, що вимагав стандартизації. У цей період було створено багато інших інструментів для вимірювання психічних параметрів [**Error! Reference source not found.**].

Зростання інтересу до експериментальної психології сприяло розробці більш об'єктивних методів вимірювання. Так, наприклад, Абрахам Мазлоу в 1943 році вперше використав ієрархію потреб для категоризації людських мотивів.

Після Другої світової війни розширилася сфера застосування психологічних шкал. Виникли нові напрями вимірювання, такі як оцінка особистісних рис, схильностей та ставлення до різних аспектів життя.

У останні десятиліття відзначається виникнення та активний розвиток шкал для діагностики психічних захворювань, вивчення якості життя, стресової стійкості, а також психологічного благополуччя.

Зараз психологічні шкали стають все більше інтегрованими, комплексними та адаптованими до різних культур та груп населення. Завдяки розробкам у галузі психометрії, вони дозволяють отримувати деталізовану інформацію, необхідну для проведення компетентних досліджень та вивчення психічного стану людини в різних сферах життя [**Error! Reference source not found.**].

Узагальнюючи історію розвитку психологічних шкал, можна вбачати їхню важливу роль у створенні об'єктивних інструментів для вимірювання психічних параметрів, що сприяє розвитку науки про психологію і полегшує роботу практиків у сфері психічного здоров'я та психотерапії.

Шкала Ріфф визначається своєрідною структурою, що охоплює п'ять основних компонентів психологічного благополуччя та дозволяє отримати глибоке розуміння психічного стану особистості [**Error! Reference source not found.**].

1. Позитивні емоції:

Перший компонент стосується вивчення позитивних емоцій, що включають в себе радість, задоволення та вдячність. Аналізуючи цей аспект, шкала Ріфф дозволяє визначити рівень емоційного комфорту та радості, які впливають на загальний психічний стан.

2. Самооцінка:

Другий компонент визначає, наскільки особистість задоволена і задоволена собою. Самооцінка є важливим показником психологічного благополуччя, оскільки вона впливає на самоприйняття та внутрішню гармонію.

3. Відносини з оточуючими:

Цей аспект вивчає якість та задоволення від відносин з близькими, друзями та оточуючими. Шкала Ріфф допомагає розуміти, наскільки позитивні та задовільні міжособистісні відносини впливають на психічне благополуччя.

4. Самореалізація:

Компонент самореалізації досліджує особистісний розвиток, досягнення цілей та вираження свого потенціалу. Це важливий аспект, який впливає на самоактуалізацію та особистісну задоволеність.

5. Цінності:

Останній компонент стосується узгодження особистісних цінностей з внутрішнім станом. Аналізуючи цінності, шкала Ріфф допомагає розкрити те, що є важливим та суттєвим для особистості.

Ці п'ять компонентів становлять інтегровану структуру, яка дозволяє отримати повний образ психологічного благополуччя, охоплюючи емоційний, соціальний та особистісний аспекти. Шкала Ріфф допомагає розглядати психічне благополуччя як багатоаспектний феномен, що сприяє глибокому розумінню психічного стану особистості.

Шкала Ріфф адаптована для використання у різних вікових та соціокультурних груп, що робить її універсальним інструментом для дослідження психологічного благополуччя у різних популяціях [**Error! Reference source not found.**].

Шкала враховує вплив життєвих обставин та контексту на психологічне благополуччя. Це дозволяє зрозуміти, як індивід реагує на зовнішні виклики та події.

Завдяки стандартизованому підходу і однаковим критеріям вимірювання, шкала Ріфф надає можливість порівняльного аналізу результатів як у межах індивідів, так і між різними групами.

Шкала Ріфф широко використовується у наукових дослідженнях для аналізу взаємозв'язків між психологічним благополуччям та різними аспектами життя. Також, вона може бути застосована в клінічній практиці для оцінки психічного здоров'я пацієнтів.

Метод Ріфф не лише вимірює, але і розкриває різні аспекти психологічного благополуччя, допомагаючи розуміти його комплексність та взаємозв'язки з іншими аспектами життя індивіда.

Для проведення досліджень із використанням шкали Ріфф важливо правильно застосовувати методику. Це включає в себе чітке формулювання питань, правильний порядок їх подання, а також об'єктивність при обробці результатів. Отримані дані можуть бути піддані статистичному аналізу для вивчення зв'язків між психологічним благополуччям та іншими аспектами життя особистості [**Error! Reference source not found.**].

В контексті застосування шкали Ріфф у дослідженнях психологічного благополуччя, можна визначити її значущий внесок у розуміння та аналіз психічного стану особистості. Дана шкала, розроблена Карол Ріфф, представляє собою інструмент, що визначає п'ять ключових компонентів: позитивні емоції, самооцінка, відносини з оточуючими, самореалізація та цінності.

Методологічний підхід до застосування шкали Ріфф включає чітко визначені етапи, що дозволяють провести дослідження систематично та об'єктивно. Вибір дослідницької групи, адаптація шкали до конкретних умов, проведення опитування, обробка та аналіз даних, інтерпретація

результатів, а також публікація та дисемінація забезпечують комплексний підхід до вивчення психологічного благополуччя [**Error! Reference source not found.**].

Отримані результати досліджень, які використовують шкалу Ріфф, дозволяють глибше розуміти психічний стан різних груп населення та вивчати взаємозв'язки між різними аспектами психологічного благополуччя. Інструмент виявляється корисним як для фундаментальних досліджень у галузі психології, так і для практичного застосування у клінічній психології та соціальній роботі.

У цілому, шкала Ріфф стає необхідним інструментом для наукових досліджень, спрямованих на розвиток психологічної науки та практики, допомагаючи розширювати наше розуміння психічного благополуччя та визначати шляхи його покращення в різних сегментах суспільства.

У сімейному контексті жінкам традиційно приписують ролі матері, господині та дружини, тоді як чоловікам частіше відводять професійні функції. Дослідження підтверджують, що в сучасному суспільстві набір ролей у межах сімейної сфери може бути різноманітним.

Розподіл сімейних обов'язків та соціальних ролей визначається соціальними чинниками, як підтверджує опитування, проведене в рамках дослідження "Вплив соціальних чинників на уявлення про гендерні ролі." Жіночі обов'язки частіше пов'язані з побутовими аспектами, тоді як чоловіки частіше сприймаються як годувальники та провідники сімейних стратегій.

Стосовно професійних сфер, існує стереотип щодо "чоловічих" та "жіночих" професій, який розділяє їх за технічними та гуманітарними характеристиками. Крім того, на певних посадах спостерігається "вертикальне" розділення, де керівницькі посади переважно займають чоловіки.

Отже, визначення гендерних стереотипів і вивчення їх характеристик є важливими для розуміння соціокультурних взаємовідносин, сприяють формуванню свідомого ставлення до гендерної рівності та розкривають можливості для подальших досліджень у цій сфері.

РОЗДІЛ 2
АНАЛІЗ ВПЛИВУ СТАТІ І ГЕНДЕРНОЇ РОЛІ ВПЛИВАЮТЬ НА ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗДОРОВ'Я ЖІНКИ

2.1 Вплив гендерних стереотипів на здоров'я

В сучасному суспільстві, гендерні стереотипи визначають норми та очікування, пов'язані з ролями чоловіків і жінок, і мають значущий вплив на різні аспекти людського життя. Одним із ключових сфер, де виявляється вплив гендерних стереотипів, є фізичне здоров'я. Враховуючи культурні, соціальні та психологічні виміри, дослідження взаємозв'язку між гендерними стереотипами та фізичним здоров'ям набуває великого значення.

Гендерні стереотипи є утвореними уявленнями про традиційні ролі чоловіків і жінок у суспільстві, визначаючи, як вони повинні вести себе, виглядати та функціонувати в різних сферах життя. Ці стереотипи можуть відображатися в оцінці фізичних можливостей, ставленні до фізичного здоров'я та призначенні сексуальних ролей.

Використовуючи статистику та результати досліджень, можна визначити декілька ключових причин, які вносять свій вклад у нестачу лідерських амбіцій серед жінок. Зазначена нестача виявляється на різних етапах кар'єрного росту та має свої внутрішні та зовнішні фактори.

Статистика, проведена McKinsey серед співробітників великих компаній, підтверджує, що чоловіки частіше мають амбіції до

досягнення вищих корпоративних посад, особливо на рівні президента корпорації [**Error! Reference source not found.**].

Нестача лідерських амбіцій серед жінок часто пов'язана з загальним визначенням цінностей та пріоритетів у сучасному суспільстві. Висока конкуренція та вимоги, що ставляться перед жінками в їхніх професійних та особистих життєвих сферах, можуть призводити до обмеження амбіцій та відсутності віри у власні лідерські здібності.

Також, навіть серед високоосвічених професіоналів, спостерігається тенденція, коли представники чоловічої статі частіше ідентифікують себе як "амбітні". Це може вказувати на соціокультурний вплив, де лідерство традиційно асоціюється з чоловіками.

Отже, комплексний аналіз динаміки лідерських амбіцій серед жінок розкриває різноманітні фактори, які можуть впливати на їхню відсутність на високих корпоративних посадах.

Дослідження взаємозв'язку між гендерними стереотипами та фізичним здоров'ям вимагає систематичного аналізу та оцінки впливу цих стереотипів на різні аспекти життя. Враховуючи еволюцію соціокультурних та наукових змін, актуальність такого дослідження виходить за рамки визначення патернів та розкриває можливі шляхи вдосконалення соціальних практик та стимулює подальший розвиток наукового підходу до гендерних досліджень.

Це дослідження має на меті розглядати вплив гендерних стереотипів на фізичне здоров'я, аналізуючи їхній вплив на фізичну активність, харчові звички, психологічне благополуччя та інші важливі аспекти. Шляхом розкриття механізмів цього взаємодії, дослідження прагне сприяти більш глибокому розумінню ролі гендерних стереотипів у формуванні підходів до фізичного здоров'я, а також надати наукові підстави для вдосконалення соціальних практик і забезпечення більшої рівності та ефективності в цій сфері.

Від народження статеві ролі та стереотипи активно впливають на соціальний розвиток дітей. Згідно з дослідженнями, статеві очікування і різниці в підходах до виховання можуть виникати навіть у найранніших етапах дитинства.

Батьки, свідомо чи несвідомо, можуть визначати різні ролі для своїх синів та дочок. Наприклад, згідно із зазначеним дослідженням, батьки більше розмовляють із дівчатками та частіше допомагають їм. Це може впливати на те, як діти навчаються та розвивають свої навички [**Error! Reference source not found.**].

Спостереження за соціальними установками також розкривають очевидні статеві стереотипи в сучасному суспільстві. Прикладом можуть служити дитячі товари, де використовуються написи, що підтримують традиційні гендерні ролі. Це може впливати на формування уявлень жінок щодо їхніх можливостей та соціальних очікувань.

Зазначене дослідження про компанії, що виробляють дитячий одяг, і їх рекламні кампанії свідчить про те, що вже з дитинства намагаються вбивати впевненість у собі та амбіції в дівчат і ставити їх у роль "гарненьких" та "поверхових". Це може впливати на розвиток дівчат та формування їх відношення до лідерства. Зазначені соціокультурні відмінності створюють нерівноправні умови для хлопчиків і дівчат у сфері виховання та розвитку, де виявлення лідерських якостей у дівчат може сприйматися неякісно чи нестандартно.

У різних країнах існуючі уявлення про жіночу роль суперечать активному способу життя, що призводить до того, що багато жінок не прагнуть самореалізації у сферах, що виходять за межі традиційно запропонованих трьох «К» (керівництво, кухня, діти). На шляху жінок до традиційно чоловічих, високооплачуваних та престижних робіт існує безліч бар'єрів: культурні, юридичні, освітні.

Жінки піддаються більш високим вимогам та дискримінації при влаштуванні на роботу та у процесі службового просування. Все це є перешкодою для самореалізації жінок як індивід.

Так само, як і у випадку інших соціальних стереотипів, гендерні стереотипи визначають спосіб, яким ми сприймаємо оточуючих людей і впливають на активне конструювання реальності. Вони особливо міцні і прийняті навіть тими соціальними групами, які є об'єктом цих стереотипів. Ставлення до жіночості, як і існуючі уявлення про роль жінки, залишаються схожими в різних культурах [**Error! Reference source not found.**].

Науковці Університету Міннесоти визначають ряд психологічних чинників, які ускладнюють зміну гендерних стереотипів. Серед них авторитарність, закритість, стан фрустрації, некритичність до себе та невірне сприйняття оточуючої дійсності. Дія цих чинників призводить до утвердження стереотипів, зокрема в професійній сфері, і може бути основною причиною професійного стресу у жінок.

З іншого боку, до психологічних факторів, які сприяють зміні гендерних стереотипів, відносяться: спілкування та спільна діяльність з об'єктом пізнання; об'єднання жінок для досягнення загальної мети; розширення знань про об'єкт спілкування; вплив факторів групової динаміки, що виникає в результаті взаємодії в групі; наявність певних особистісних якостей, таких як гнучкість, критичність, відкритість до нового досвіду; сильні емоційні враження.

Засоби масової інформації (ЗМІ) суттєво впливають на психіку споживача, визначаючи стиль життя та формуючи поведінкові навички. Цей вплив може сприяти виникненню агресивних та байдужих ставлень. Зазначено, що це не є характеристиками ані батьків, ані матері.

У своїй праці «Домашня психологія», професор Марія Браун-Галковська висловлює думку, що «життя відповідно до своєї статі полягає у задоволенні від своєї статі і у розумінні цінностей, не

виключаючи осіб іншої статі». Вона підкреслює, що сприймання власної статі включає в себе розуміння анатомії і фізіології, а також вміння вільно взаємодіяти з ролями, пов'язаними зі статтю [**Error! Reference source not found.**].

Дії в межах власної статі вважаються важливими, незалежно від того, чи є людина чоловіком чи жінкою. Професор стверджує, що навчатися жити відповідно до своєї статі слід завжди, і батьки можуть допомагати своїм дітям у цьому процесі виховання. Зазначається, що найчастіше виховання дітей відбувається вдома, серед тих, кого вони люблять, і в таких умовах не завжди потрібні дискусії або розмови про тему статі.

Кохання, яке пов'язане з бажанням народження дітей, навчає батьків бути опікунами і нести відповідальність за сім'ю. Матері, які люблять своїх дітей, створюють сприятливий клімат для спокійного розвитку та підготовки до дорослого життя.

Стереотипне мислення стосовно гендерних ролей не лише є аб’юзивним, але й стає джерелом токсичності, яка може призвести до серйозних психічних розладів серед жінок. Захоплення надмірною фемінністю обмежує жінок у вираженні їхніх емоцій та виявленні власної ідентичності.

Важливо підкреслити, що подібні стереотипи можуть суттєво підривати ментальне здоров’я, роблячи його таким важливим, як і фізичне здоров’я. Наприклад, утвердження, що жінки не схильні до математичних наук, може сприяти придушенню їхніх емоцій, та заважати професійній самовизначеності, що у свою чергу, може призвести до соціальної ізоляції та психічних проблем.

Дослідження показують, що стереотипи грають важливу роль у розподілі самогубств, зокрема, кількість самогубств жінок. Це свідчить не лише про соціокультурні впливи, але і про те, як стереотипи можуть стати фактором ризику для психічного здоров’я.

Оголошення про шкоду, яку можуть завдати стереотипи, важливе для формування свідомого інформованого суспільства, яке активно протистоїть дискримінації та сприяє психічному благополуччю всіх його членів [**Error! Reference source not found.**].

Гендерні стереотипи можуть мати значний вплив на психоемоційний добробут жінок на різних рівнях. Деякі з наслідків цього впливу можуть включати:

Низьку самооцінка: стереотипи про жіночу роль, зовнішність та здібності можуть призводити до розвитку низької самооцінки у жінок. Вони можуть відчувати себе менш компетентними або недостатньо цінними, що може негативно впливати на їхнє психоемоційне самопочуття.

Страх перед відхиленням від стереотипів: жінки можуть стикатися зі страхом перед відхиленням від стереотипних ролей та очікувань. Це може викликати стрес та тривогу, оскільки вони можуть боятися соціального відсторонення або негативних наслідків, якщо не відповідатимуть стереотипам [4].

Обмежені можливості та самореалізація: гендерні стереотипи можуть обмежувати можливості жінок у сфері освіти, кар’єри, політики та інших аспектах життя. Це може викликати незадоволення, відчуття втрати потенціалу та обмеженості, що негативно впливає на їхній психоемоційний стан.

Стрес та виснаженість: відповідність стереотипам може вимагати від жінок значної енергії та зусиль. Вони можуть стикатися з виснаженістю, стресом та перевантаженням через свої спроби відповідати уявленим ідеалам.

Соціальна незадоволеність та ізоляція: стереотипи можуть впливати на соціальні взаємини жінок та сприяти їхній соціальній незадоволеності. Вони можуть відчувати себе відокремленими або

відчуженими, якщо не відповідають стандартам чи очікуванням своєї статевої ролі [6].

Розуміння цих впливів наголошує на необхідності розробки стратегій та інтервенцій, спрямованих на подолання гендерних стереотипів, підтримку психоемоційного добробуту жінок та створення рівних умов для їхнього особистого розвитку і самореалізації [**Error! Reference source not found.**].

Дослідження впливу гендерних стереотипів на здоров'я розкриває важливий аспект сучасного суспільства, який потребує уваги та подальших заходів. Отримані дані наголошують на те, що гендерні стереотипи мають значущий ефект на фізичне і психічне здоров'я індивідів.

Виявлено, що гендерні стереотипи можуть призводити до стресу, тривоги та невпевненості у собі. Особливо важливо визначити їхній вплив на психічне здоров'я жінок, оскільки вони стикаються з численними викликами, пов'язаними із соціальними очікуваннями та стереотипами.

Здоров'я, як фізичне, так і психічне, є невід'ємною частиною загального благополуччя індивіда. Глибокий вплив гендерних стереотипів на самооцінку, ставлення до себе, та соціальні взаємини відкриває необхідність системного врегулювання цього питання.

Для покращення здоров'я та психологічного благополуччя жінок необхідно активно впроваджувати освітні та інформаційні кампанії, спрямовані на усунення гендерних стереотипів. Розвиток гендерної свідомості та створення сприятливого середовища для усіх гендерних груп стане кроком до забезпечення усім індивідам рівних можливостей і підтримки для досягнення оптимального рівня здоров'я та щастя.

2.2 Гендерні стереотипи та їх вплив на людські емоції і психологічне здоров’я жінок

Сучасне становище жінок у суспільстві визначається комплексом прогресу в гендерній рівності та рядом викликів, які вони зазнають на різних етапах свого життя. Розглянемо деякі аспекти цього становища:

Економічна нерівність: жінки продовжують боротися з економічними викликами, такими як низька оплата праці, обмежені можливості професійного зростання та обмеження у досягненні економічної незалежності

Гендерне насильство: жінки частіше стають мішенню гендерного насильства, включаючи фізичне, сексуальне та емоційне насильство. Ця проблема виступає в різних сферах їхнього життя [**Error! Reference source not found.**].

Політична представленість: політична участь жінок залишається викликом, але спостерігається певний прогрес, оскільки більше жінок займають керівні посади та обираються у важливі політичні органи.

Стереотипи та культурні очікування: гендерні стереотипи та культурні очікування часто обмежують можливості та свободу самовираження жінок, що призводить до соціального тиску та невпевненості у собі.

Освіта та здоров’я: незважаючи на зростаючі досягнення жінок в галузі освіти, існують стереотипи та обмеження у виборі професій, особливо в STEM-галузях. Доступ до якісної медичної допомоги та репродуктивних прав може бути обмеженим.

Незважаючи на ці виклики, жінки по всьому світу активно борються за свої права та рівні можливості. Громадські рухи та організації спільно з урядовими ініціативами спрямовані на просування концепції рівності статей та підтримку прав жінок. Все це створює перспективи для подальшого розвитку гендерної рівності та підвищення статусу жінок у сучасному суспільстві.

Нами було проведено психологічне дослідження з використанням шкали психологічного благополуччя К. Ріфф.

Шкала психологічного благополуччя Ріфф визначається як інструмент, спрямований на оцінку рівня психологічного благополуччя та встановлення взаємозв'язку між його різними аспектами. Розроблена у контексті екзистенціально-гуманістичної психології, ця шкала дозволяє виміряти суб'єктивне відчуття цілісності та осмисленості життя особи [**Error! Reference source not found.**].

Шкала була розроблена американською психологинею Карол Ріфф у 1989 році. Вона пропонувала новий підхід до вимірювання психічного благополуччя, базуючись на ідеях гуманістичної психології та концепції психічного здоров'я як стану, що виходить за межі відсутності хвороб.

1. Шкала Ріффа використовується для аналізу шести основних компонентів психологічного благополуччя:

2. Автономія: оцінюється рівень самостійності та внутрішньої регуляції особистості.

3. Осмисленість життя: визначає, наскільки особа вбачає сенс та мету у своєму існуванні.

4. Особистий розвиток: вимірює ступінь особистого росту та самореалізації.

5. Позитивні взаємовідносини: аналізує якість та задоволення від соціальних взаємин.

6. Контроль над навколишнім середовищем: досліджує переконання про можливість впливати на своє оточення.

7. Значущість життєвих цілей: визначає рівень важливості та прагнення до досягнення цілей.

Методика "Шкала Психологічного Благополуччя" розроблена К. Ріфф, адаптована М. Лепешинським та перекладена С. В. Карскановою, використовується для визначення рівня психологічного благополуччя та аналізу його складових. У цьому дослідженні використовується версія на 84 питання, яка аналізує різні аспекти психологічного благополуччя. Основні шість шкал включають:

1. Самоприйняття:

Високі значення: Свідчать про позитивне ставлення до себе, прийняття як позитивних, так і негативних якостей.

Низькі значення: Вказують на незадоволеність собою та розчарування власним минулим.

2. Автономія:

Високі значення: Свідчать про незалежність та самостійність, здатність чинити опір суспільним очікуванням.

Низькі значення: Указують на заклопотаність очікуваннями інших та нездатність протистояти соціальному тиску.

3. Ціль у житті:

Підвищені показники: Свідчать про наявність визначених життєвих цілей та відчуття напрямку та переконаність у осмисленості теперішнього та минулого.

Знижені показники: Вказують на розмитість життєвих цілей та відсутність відчуття обгрунтованості їхнього напрямку.

4. Особистий розвиток:

Підвищені показники: Свідчать про постійний ріст, розвиток та реалізацію свого потенціалу.

Знижені показники: Вказують на відчуття особистої стагнації та відсутність власного прогресу.

5. Позитивні міжособисті стосунки:

Підвищені показники: Свідчать про насолоду теплими та довірливими відносинами, бажання виявляти турботу та емпатію.

Знижені показники: Вказують на відсутність близьких стосунків та труднощі у виявленні теплоти та турботи.

6. Управління оточуючим середовищем:

Високі значення: Свідчать про впевненість у власних здібностях управління оточенням та ефективне використання можливостей.

Низькі показники: Вказують на неспроможність впоратися з щоденними завданнями та відчуття безсилля в контролі над зовнішніми обставинами.

Ця методика дозволяє не лише визначити рівень психологічного благополуччя, але й виявити конкретні аспекти, що потребують уваги та можливого корегування для поліпшення загального самопочуття особи. Ця методика дозволяє вивчати різні аспекти психологічного благополуччя та отримувати комплексні дані для подальшого аналізу та розробки стратегій психологічної підтримки.

Наш підхід до проведення дослідження включає в себе кілька ключових етапів, що сприяють якісному та комплексному аналізу проблематики. Давайте розглянемо кожен етап окремо:

Огляд та аналіз наукових джерел: цей етап визначає теоретичну основу нашого дослідження. Важливо розуміти, які питання вже досліджувались, які теорії існують та які методології використовувались іншими дослідниками.

Онлайн-анкетування респондентів: вибірка у 45 жінок забезпечує певний обсяг даних для аналізу. Важливо враховувати репрезентативність вибірки та узгодженість з цільовою аудиторією. Конфіденційність і згода респондентів — ключові аспекти.

Методи статистичної обробки даних: цей етап включає в себе обробку отриманих даних. Методи статистичного аналізу допомагають вам отримати кількісні результати та здійснити порівняльний аналіз. Забезпечте чіткість та об'єктивність в обробці результатів.

Загалом, наш підхід до дослідження виглядає системно та відповідає науковим стандартам. Важливо також враховувати можливі обмеження та перспективи подальших досліджень на основі отриманих результатів (див. табл. 2.1)

Таблиця 2.1

Основні характеристики осіб, які брали участь у вивченні

ХАРАКТЕРИСТИКИ ДОСЛІДЖУВАНОЇ ГРУПИ		
1	Кількість респондентів	45 жінок
2	Вік	20-30 років – 23 особи 31-40 років – 22 особи
3	Місце проживання	37 осіб проживає в місті 8 – в селі чи смт
4	Сімейний статус	9 осіб – заміжні 36 – незаміжні
5	Рівень освіти	11 осіб – вища освіта 29 – неповна вища 5 – середня
6	Зайнятість	32 осіб – працюють 13 – не працюють
7	Середній дохід	9 осіб – 15-35 тис. грн 32 особи – менше 15 тис. грн 4 особи – більше 35 тис. грн

На третьому етапі проведено статистичне опрацювання. За використанням цих даних виконано аналіз взаємозв'язків (кореляційний аналіз) та визначено групи взаємодіючих змінних (факторний аналіз).

За шкалою «самооцінки» виявлено, що 22% респондентів мають низький рівень, 58% – нормальний, а у 20% – високий.

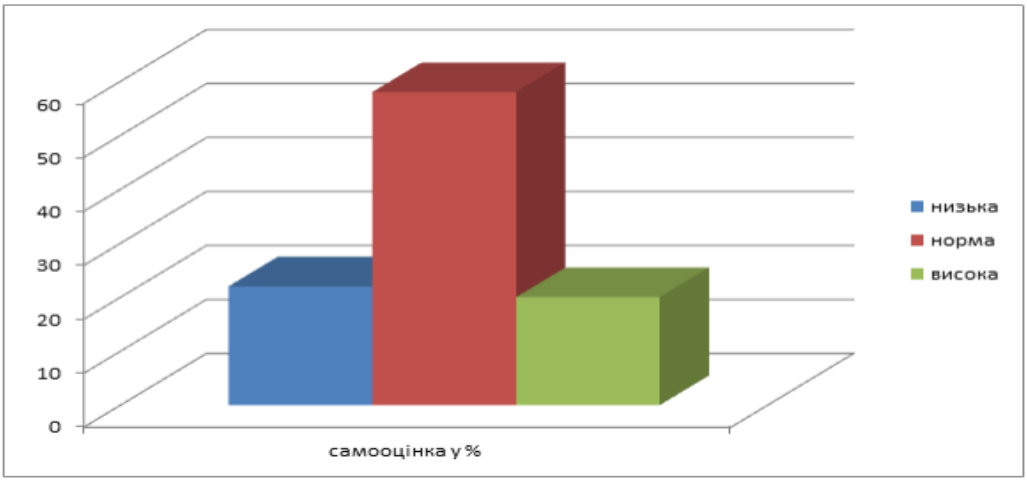

Рис.2.2. Результати за шкалою «самооцінка»

Результати шкал психологічного благополуччя вказують на наступне серед респондентів:

Щодо «позитивних стосунків з іншими»: 23% мають низький рівень, 67% – середній, а 10% – високий.

Щодо «автономії»: 11% демонструють низький рівень, 53% – середній, 36% – високий.

Щодо «управління середовищем»: 28% мають низький рівень, 61% – середній, а 11% – високий.

Щодо «особистого росту»: 8% виявили низький рівень, 56% – середній, а 36% – високий.

Щодо «цілей у житті»: 20% мають низький рівень, 73% – середній, а 7% – високий.

Щодо «самоприйняття»: 20% демонструють низький рівень, 65% – середній, а 15% – високий.

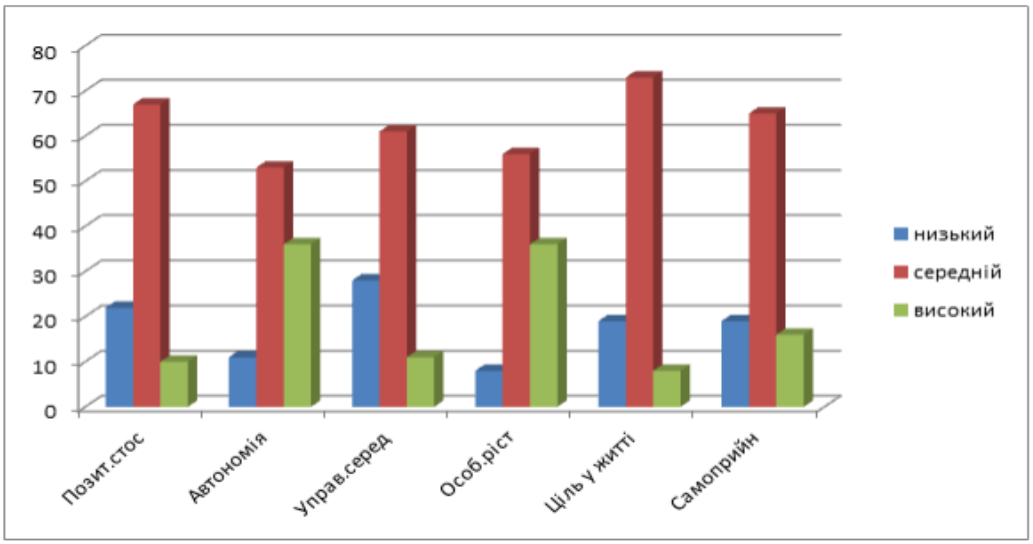

Рис.2.3. Результати за шкалами психологічного благополуччя

Дослідження гендерних стереотипів та їх впливу на емоції та психологічне здоров'я жінок надає значущий контекст для розуміння сучасного становища гендерної рівності та його взаємозв'язку з психічним благополуччям. Отримані дані вказують на те, що гендерні стереотипи мають значущий вплив на формування самосприйняття, емоційний стан і загальне психологічне здоров'я жінок.

Зокрема, виявлено, що низька самооцінка, страх перед відхиленням від стереотипів, обмежені можливості та соціальна ізоляція можуть виникати внаслідок утримання гендерних уявлень. Жінки можуть відчувати тиск щодо відповідності стереотипам, що призводить до стресу, тривожності та втрати самовизначення.

Дослідження також підкреслює важливість усунення гендерних стереотипів для підтримки психологічного добробуту жінок. Зрозуміння впливу цих стереотипів може служити основою для розробки стратегій та інтервенцій, спрямованих на покращення емоційного стану та здоров'я жінок. Переосмислення соціокультурних норм і підтримка індивідів у вільному вираженні своєї ідентичності може сприяти створенню більш здорового середовища для усіх членів суспільства.

ВИСНОВКИ

Дослідження впливу гендерних стереотипів на психічне здоров'я жінок, здійснене в рамках цієї роботи, надає цінні висновки щодо різних аспектів психологічного благополуччя, враховуючи гендерний контекст.

Зокрема, результати аналізу шкали «самооцінки» свідчать, що понад половина респондентів має нормальний рівень самооцінки, але важливо врахувати, що 20% виявили високий рівень, що може бути позитивним фактором для психічного благополуччя.

Щодо позитивних стосунків з іншими, більшість респондентів виявила середні результати, проте велика кількість осіб (10%) демонструє високий рівень, що може вказувати на позитивний соціальний вплив на їх емоційне благополуччя.

Важливим елементом психічного благополуччя є автономія. Тут ми бачимо, що більше третини респондентів має високий рівень автономії, що може свідчити про важливість самостійності у формуванні психічного здоров'я.

Інші аспекти, такі як управління середовищем, особистий ріст, цілі у житті та самоприйняття, також демонструють різноманіття серед респондентів, зокрема в високих рівнях для окремих аспектів.

У цілому, отримані результати свідчать про необхідність подальших досліджень та розгляду індивідуальних характеристик для розуміння впливу гендерних стереотипів на психічне благополуччя жінок, а також визначення шляхів покращення психосоціальної підтримки для цільової групи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Галушка З. І., Дучинська Н. І. Гендерна нерівність в Україні: економічний аспект. *Науковий вісник Чернівецького університету*. 2014. Вип. 681. С. 10–14.
2. Гончарова Ю. А. Роль та місце принципу ґендерної рівності в сучасному міжнародному праві : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11. Київ, 2017. 200 с.
3. Грицай І. О. Механізм забезпечення принципу гендерної рівності: теорія та практика : монографія. Київ : Хай-Тек Прес, 2018. 560 с.
4. Kachynska M. O. Gender Equality in Ukraine: National and International Perspectives. *Форум Права*. 2018. № 3. С. 40–47.
5. Камінська Н. В., Пашко Д. В., Романова Н. В. Причини виникнення гендерної нерівності. *Юридична психологія.* 2018. № 2 (23). С. 30–47.
6. Кизима І. І. Гендерні підходи в системі післядипломної педагогічної освіти України (кінець ХХ – початок ХХІ століття) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. Львів, 2016. 200 с.
7. Курдибаха О. М. Психологічні особливості гендерної соціалізації підлітків в умовах позашкільних навчальних закладів : дис. канд. психол. наук . 19.0.05. Київ, 2017. 244 с.
8. Марценюк Т. Гендерна рівність і недискримінація: посібник для експертів і експерток аналітичних центрів [Електронний документ] К., 2014. 65 с.
9. Марущак Н. В. Деякі аспекти розуміння людської гідності у працях видатних представників філософської думки Нового часу. *Форум права*. 2018. № 4. С. 33–41.
10. Равлінко З. П. Заборона дискримінації: загальнотеоретичне дослідження : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Львів, 2016. 201 с.
11. Рубан О. В. Трансформація гендерних ролей в бутті сучасної людини : дис. ... канд. філос. наук : 09.00.04. Київ, 2019. 235 с.

12. Сватюк О. Р., Скоропад І. С. Фінансово-соціальні аспекти гендерної економіки *Соціально-правові студії*. 2018. Вип. 2 (5). С. 98–106.
13. Сидорець Б. В. Історіософські аспекти втручання держави у сферу прав людини. *Соціально-правові студії.* 2019. Вип. 3 (5). С. 67–72.
14. Шульга А. М. Правовий менталітет як складова правосвідомості та об'єкт пізнання. *Форум Права*. 2018. № 4. С. 141–148.
15. Шевченко Л.А. Гендерна психологія: підручник. Харків : ООО «МИТ», 2013. 100 с.
16. Joanna Barsh, Lareina Yee, Unlocking the Full Potential of Women at Work («Як повністю розкрити потенціал жінки на роботі»), McKinsey & Company, квітень 2012 у.
17. «A Meta-Analysis», Psychological Bulletin Eccles, «Understanding Women's Educational and Occupational Choices», № 4 2016. 585–609.
18. Linda Schweitzer et al., «Exploring the Career Pipeline: Gender Differences in Pre-Career Expectations», Relations Industrielles 66, №. 3. 2013. 422–44.
19. Sylvia Ann Hewlett, Carolyn Buck Luce, «Off-Ramps and On-Ramps: keeping talented women on the road to success». Harv Bus Rev. 2005 Mar; 83 (3): 43-6.
20. Michael S. Kimmel, «The Gendered Society». Oxford University Press, 6th edition. 2016. 560pp.
21. Lisa Wade, Myra Marx Ferree «Gender: Ideas, Interactions, Institutions». W. W. Norton & Company. 2018. 512 pp.
22. Joan C. Chrisler, Donald R. McCreary «Handbook of Gender Research in Psychology». *Springer*. 2012. 739 pp.
23. Sarah Gibson «Gender Diversity and Non-Binary Inclusion in the Workplace». Jessica Kingsley Publishers. 2018. 136 pp.
24. Gina Rippon «The Gendered Brain: The New Neuroscience that Shatters the Myth of the Female Brain». Bodley Head. 2019. 448 pp.

25. John H. Harvey, Amy Wenzel, and Susan Sprecher «The Handbook of Sexuality in Close Relationships». Routledge. 2005. 696 pp.
26. Meg-John Barker and Julia Scheele «Queer: A Graphic History». Icon books. 2016. 176 pp.
27. Serena Nanda «Gender Diversity: Crosscultural Variations». Waveland Pr Inc. 2017. 127 pp.
28. Manandhar M., Hawkes S., Buse K., Nosratid E., Magar V. Gender, health and the 2030 agenda for sustainable development. Bull. World Health Organ. 2018; 96:644–653.
29. Eaton N.R., Keyes K.M., Krueger R.F., Balsis S., Skofol A.E., Markon K.E., Grant B.F., Hasin D.S. An invariant dimensional liability model of gender differences in mental disorder prevalence: Evidence from a national sample. J. Abnorm. Psychol. 2012;121:282–288.
30. UNESCO, Measuring Gender Equality in Science and Engineering: the SAGA Toolkit. SAGA Working Paper 2. Paris, 2017.

Додаток А

**КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ
ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ ХЕРСОНСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Я, Беленчук Софія Валентинівна, учасниця освітнього процесу Херсонського державного університету, **УСВІДОМЛЮЮ**, що академічна доброчесність – це фундаментальна етична цінність усієї академічної спільноти світу.

ЗАЯВЛЯЮ, що у своїй освітній і науковій діяльності **ЗОБОВ'ЯЗУЮСЯ**:

– дотримуватися:

- вимог законодавства України та внутрішніх нормативних документів університету, зокрема Статуту Університету;
- принципів та правил академічної доброчесності;
- нульової толерантності до академічного плагіату;
- моральних норм та правил етичної поведінки;
- толерантного ставлення до інших;
- дотримуватися високого рівня культури спілкування;

– надавати згоду на:

- безпосередню перевірку курсових, кваліфікаційних робіт тощо на ознаки наявності академічного плагіату за допомогою спеціалізованих програмних продуктів;
- оброблення, збереження й розміщення кваліфікаційних робіт у відкритому доступі в інституційному репозитарії;
- використання робіт для перевірки на ознаки наявності академічного плагіату в інших роботах виключно з метою виявлення можливих ознак академічного плагіату;

– самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного й підсумкового контролю результатів навчання;

– надавати достовірну інформацію щодо результатів власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використаних методик досліджень та джерел інформації;

– не використовувати результати досліджень інших авторів без використання покликань на їхню роботу;

– своєю діяльністю сприяти збереженню та примноженню традицій університету, формуванню його позитивного іміджу;

– не чинити правопорушень і не сприяти їхньому скоєнню іншими особами;

– підтримувати атмосферу довіри, взаємної відповідальності та співпраці в освітньому середовищі;

– поважати честь, гідність та особисту недоторканність особи, незважаючи на її стать, вік, матеріальний стан, соціальне становище, расову належність, релігійні й політичні переконання;

– не дискримінувати людей на підставі академічного статусу, а також за національною, расовою, статевою чи іншою належністю;

– відповідально ставитися до своїх обов'язків, вчасно та сумлінно виконувати необхідні навчальні та науково-дослідницькі завдання;

– запобігати виникненню у своїй діяльності конфлікту інтересів, зокрема не використовувати службових і родинних зв'язків з метою отримання нечесної переваги в навчальній, науковій і трудовій діяльності;

– не брати участі в будь-якій діяльності, пов'язаній із обманом, нечесністю, списуванням, фабрикацією;

– не підроблювати документи;

– не поширювати неправдиву та компрометуючу інформацію про інших здобувачів вищої освіти, викладачів і співробітників;

– не отримувати і не пропонувати винагород за несправедливе отримання будь-яких переваг або здійснення впливу на зміну отриманої академічної оцінки;

– не залякувати й не проявляти агресії та насильства проти інших, сексуальні домагання;

– не завдавати шкоди матеріальним цінностям, матеріально-технічній базі університету та особистій власності інших студентів та/або працівників;

– не використовувати без дозволу ректорату (деканату) символіки університету в заходах, не пов'язаних з діяльністю університету;

– не здійснювати і не заохочувати будь-яких спроб, спрямованих на те, щоб за допомогою нечесних і негідних методів досягати власних корисних цілей;

– не завдавати загрози власному здоров'ю або безпеці іншим студентам та/або працівникам.

УСВІДОМЛЮЮ, що відповідно до чинного законодавства у разі недотримання Кодексу академічної доброчесності буду нести академічну та/або інші види відповідальності й до мене можуть бути застосовані заходи дисциплінарного характеру за порушення принципів академічної доброчесності.

29.09.20 Софія Беленчук
(дата) (ім'я, прізвище)